

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 342.1; 342.3

Р. М. Максакова

доктор юридичних наук, доцент
Запорізький національний технічний університет

ПУБЛІЧНА ВЛАДА: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ФОРМИ

У статті проаналізовано різні наукові підходи до визначення природи та змісту публічної влади з метою уніфікації цих підходів щодо розуміння сутності публічної влади, визначення її поняття, ознак та основних форм. Запропоновано авторське розуміння публічної влади та акцентовано увагу на основних ознаках, які розкривають її зміст. Зауважено, що залежно від критеріїв публічна влада поділяється на різні види й форми, але їх об'єднує те, що реалізація будь-якої публічної влади здійснюється через соціальне управління. Зазначено основні форми здійснення публічної влади в сучасному демократичному суспільстві.

Ключові слова: влада, влада місцевого самоврядування, державна влада, публічна влада, соціальна влада, суспільна влада, управління.

I. Вступ

Розвиток суспільно-політичної думки свідчить, що дослідження природи влади завжди становило великий інтерес для суспільствознавців, які намагалися відповісти на запитання: що таке влада як суспільне явище? Влада в їх уявленні поставала як багатогранне суспільне явище, пов'язане з багатьма іншими явищами, внаслідок чого було запропоновано чимало визначень її поняття, а слово "влада" набуло багатозначності.

Через різні філософсько-методологічні підходи до розуміння влади відсутнє єдине розуміння влади також у політико-юридичній літературі. Водночас більшість учених одностайні в тому, що влада є складним, багатобічним явищем, яке виявляється в різних організаційних формах, методах та способах її здійснення, знаходить свій прояв у системі відносин, визначеннях, цілях тощо.

Аналізуючи різні підходи до розуміння влади, можна помітити, що для всіх них спільним є погляд на владу як спосіб панування однієї сили над іншою (влада природи над людиною, влада людини над природою, влада людини над людиною). Якщо вести мову про владу в суспільстві, то вона є способом підкорення поведінки людини або сил природи, або іншим людям.

На думку Ю. С. Шемшученка, "влада завжди передбачає взаємодію її агентів, що

ґрунтується на підлеглих одного іншому. Якщо така підлеглисть відсутня, тоді немає і влади... Як складне суспільне явище, влада класифікується на різні види залежно від тих чи інших критеріїв".

II. Постановка завдання

Серед різних видів влади публічна влада привертає особливий інтерес, бо саме вона пов'язується з розвитком громадянського суспільства, що є пріоритетним завданням будь-якої сучасної держави. Але підходи до визначення публічної влади та форми її прояву настільки різняться за змістом, що уніфікувати розуміння сутності публічної влади можливо лише шляхом системного аналізу різних наукових підходів до змісту поняття публічної влади з урахуванням дослідження найбільш впливових критеріїв, за якими запропонований той або інший підхід до її розуміння.

Тому метою статті є уніфікація наукових підходів до розуміння сутності публічної влади, визначення її поняття, ознак та основних форм.

III. Результати

Теоретичним підґрунтям цього дослідження стали праці О. В. Батанова, М. І. Байтіна, В. М. Горшеньова, Л. А. Григорян, Л. І. Каска, А. І. Кім, А. Р. Крусян, П. А. Мінакова, В. Ф. Сиренка, І. М. Степанова, М. О. Теплюка, Р. М. Усманової, В. Ф. Халіпова, В. Є. Чиркіна, А. А. Югова, О. І. Ющика.

Публічна влада у вітчизняній енциклопедичній літературі визначається як суспільно-політична влада, народовладдя [1].

Разом з тим варто відзначити, задля визначення поняття публічної влади, як пише Р. М. Усманова, вчені розробили декілька підходів. Деякі з них ототожнюють публічну владу і соціальну владу [2, с. 161]. Наприклад, Л. А. Григорян писав, що термін “публічна влада” означає лише “суспільна влада”. А суспільна влада існує в будь-якому суспільстві [3, с. 16–21]. Аналогічно М. І. Байтін вважав, що “політична, державна влада є різновидом суспільної, публічної влади” [4, с. 134]. Л. І. Каск стверджував, що “публічною владою” була також влада в родовому суспільстві. Так само можна назвати державну владу “суспільною владою” [5, с. 26–37].

Другий підхід пов’язаний з тим, що публічну владу розглядають як синонім державної та політичної влади. Свого часу В. Ф. Сіренко ототожнював публічну владу з державною і називав її державною публічною владою [6, с. 69–70]. А. І. Кім стверджував: “...Суспільна і публічна влада не тотожні; тотожними ж є публічна та державна влади, народжені політичними відносинами” [7, с. 65].

Однак, на відміну від державної влади, завдання публічної влади полягає не в тому, щоб регулювати все, а в тому, щоб якнайкраще поєднати управління “зверху” із саморегулюванням “знизу”.

У радянські часи, пише Р. М. Усманова, поняття публічної влади не несло особливої смислового навантаження. Практично єдиним соціально значущим видом влади в суспільстві була державна влада, яка розглядалася і як основний засіб упорядкування суспільних відносин, і як інструмент формування нового суспільства. У науковій літературі радянського періоду виділено суспільну владу первісного суспільства, що сприймалася як деякий давно втрачений ідеал, хоча при побудові нового суспільства деякі принципи дії такої влади можуть бути використані. Інші види влади якоїсь помітної ролі в суспільному житті не відігравали і тому не були предметом наукового аналізу. Ті види влади, які за сучасних поглядів охоплюються поняттям публічної влади, включалися до складу єдиної державної влади. Для глибокого осмислення терміна “публічна влада” і відмежування його від суміжних не було об’єктивних передумов.

Як зазначає П. А. Мінаков, після прийняття Конституції Російської Федерації термін “публічна влада” став використовуватися як родово, узагальнююче поняття, що об’єднує поняття “державна влада РФ”, “державна влада суб’єктів РФ” та “місцеве самоуправління” [8, с. 5].

У сучасній науковій літературі, вказує далі Р. М. Усманова, відсутнє єдине розуміння природи публічної влади. В. Ф. Халіпов пропонує таке визначення: “Публічна влада – влада (у присутності публіки), від-

крита народу <...>, суспільна за характером, не приватна, що залучає в управління широкі верстви населення” [9, с. 134]. На думку А. А. Югова, публічною владою “є система загальної участі населення у вирішенні спільних справ” [10, с. 12]. Автор дає такі характеристики публічної влади. Публічна влада – це усяка політична влада, здійснювана громадянами в колективних формах. Це особлива й самостійна влада, що не збігається за своїм змістом і обсягом із владою державною. У певному сенсі публічна влада, коли ми розуміємо її як владу народу в цілому, є вищою формою влади [10, с. 52–53].

На думку Р. М. Усманової, автор по суті ототожнює народовладдя і публічну владу, коли пише: “У найбільш укрупненому вигляді система влади російського народу (публічної влади) являє собою тріаду: 1) суб’єкти публічної влади; 2) об’єкти публічної влади; 3) механізм публічної влади” [11, с. 60]. Суб’єктами публічної влади автор називає російський народ у цілому, виборчий корпус, державу та її органи, муніципальні утворення й органи місцевого самоуправління, громадян в особистій якості, групи виборців, територіальні колективи громадян, громадські об’єднання.

Об’єктами публічної влади названі такі суспільні явища, як людина та її різні соціальні, політичні і правові модули; групи людей, сфери суспільного життя [11, с. 69]. А механізм публічної влади становлять: стан влади, форма влади, вид влади, структура влади, інфраструктура влади, організаційно-правові способи реалізації влади [11].

Публічна влада, зазначає далі Р. М. Усманова, має свою форму прояву – управління. Але в юридичній літературі з цього приводу немає єдності думок. Зокрема, одні вчені вважають, що управління є процесом реалізації влади, її динамікою [12, с. 11–16]. “Управлінський процес являє собою здійснення публічної влади”, – пише В. Є. Чиркін [13, с. 52]. Інші вважають управління ширшим поняттям, ніж влада, що є особливою формою, засобом управління людьми [14, с. 38–45]. Свого часу В. М. Горшеньов писав, що “термін “управління” як змістовний елемент передбачає здатність владарювання” [15, с. 11]. На думку видатного німецького правознавця Р. Ієринга, управління – вільне досягнення мети засобами суспільства в межах, встановлених нормами [16, с. 218].

Треті розглядають владу не просто як засіб управління, а і як його неодмінну умову. Управління як процес упорядкування й узгодження поведінки людей неможливе без переважання чиеїсь керівної волі, чи то волі більшості, чи того, хто краще аргументує своє рішення [17, с. 46]. А. А. Югов відзначає, що публічна влада є процесом впливу, управління, дії на поведінку індивідів [10, с. 60].

Категорія влади така багатопланова, що з однаковою підставою може розглядатися і як передумова управління або самоуправління, і як здатність до підкорення або саме підкорення. Справа лише в тому, з якої точки зору підходити до розгляду цієї проблеми, стверджує І. М. Степанов [18, с. 9].

Р. М. Усманова, погоджуючись з думками вказаних авторів, незважаючи на відмінності їх позицій, називає кожен з них виправданою і стверджує, що управління як зовнішній прояв влади пов'язане з наявністю організаційних засобів та відповідних методів здійснення влади.

На наш погляд, варто звернути увагу на характеристику ознак публічної влади, яку запропонував А. А. Югов. Зокрема, розглядаючи конституційні основи сучасної публічної влади в Росії і визначаючи публічну владу як масову соціальну владу за участю великих груп населення, яку вирізняють легітимність виникнення і правовий характер функціонування і яка має специфічні ознаки, що дають конкретне уявлення про її зміст, автор називає такі ознаки публічної влади.

По-перше, публічна влада є різновидом соціальної влади, оскільки об'єктивно являє собою суспільні відносини з участю людини, що прагне утвердити свою волю всупереч вольовому спротиву інших.

По-друге, це не просто соціальна влада, а масова соціальна влада, що здійснюється великими групами населення. Саме макросоціальний характер публічної влади принципово відрізняє її від різних форм соціальної влади, які реалізуються в середніх і малих групах людей (зокрема, державна влада як різновид публічної влади цим істотно відрізняється від батьківської влади в сім'ї, яка також є соціальною владою).

По-третє, публічна влада – це легітимна влада, оскільки виникає на правовій основі і має моральну природу.

По-четверте, публічна влада – це влада, що реалізується на основі принципу представництва і ґрунтується на довірі людей.

По-п'яте, публічна влада – це соціальна влада, що здійснюється на благо суспільства і не на шкоду іншим учасникам суспільного життя [19].

На невизначеність поняття публічної влади в сучасній російській літературі через його неоднакові трактування вказує також В. Є. Чиркін. За його словами, публічну владу характеризують і як державну, і як суспільну, а іноді залишають слово "публічна" без перекладу. Ще складніше справа з виявленням і класифікацією різновидів публічної влади, "в цьому разі сфера фантазії може не мати меж" [13, с. 7–8].

Влада, на думку В. Є. Чиркіна, – це привласнення чужої волі тим, хто діє як суб'єкт влади (не має значення, чи є для цього фо-

рмальні повноваження) та відмова від свободи волі об'єкта владарювання. Привласнення чужої волі повинно бути цілеспрямованим. Примус або в певних ситуаціях насильство становлять поряд з вольовим елементом другий необхідний елемент відношення влади. Найбільш важливим фактором для виникнення та існування влади в суспільстві є колектив – організоване об'єднання людей для виконання певних завдань ("загальних справ"). Залежно від типу колективу автор розрізняє такі види влади, як особиста влада (наприклад, у сім'ї, родовій общині); приватна корпоративна влада (влада у приватних колективах: товариствах, релігійних групах і організаціях тощо); суспільна влада. Остання може бути суспільною корпоративною владою (деякі види добровільних об'єднань) або суспільною публічною владою. Особливу роль серед багатьох видів колективів відіграють територіальні публічні колективи. Метою суспільного колективу є не задоволення приватних інтересів його членів і колективу в цілому (хоча й це може бути), не отримання особистої вигоди, не лише дії в інтересах певної соціальної групи населення (чий представником виступає суспільне об'єднання, а також і вирішення (участь у вирішенні) завдань, спільних для суспільства в цілому [13, с. 10–18]. Публічна влада як явище статична, вказує далі В. Є. Чиркін. Вона притаманна територіальному публічному колективу, проте може і не виявлятися як динамічна сила. Однак повною мірою реальну силу публічної влади можна оцінити, коли вона починає діяти. Управлінський процес і являє собою поточне, нормальне здійснення публічної влади. Це – частина політичного процесу в сучасному асиметричному суспільстві, хоча далеко не всякі управлінські дії мають політичний характер. При цьому автор поділяє форми здійснення публічної влади на безпосередні й опосередковані [13, с. 51–54].

Таким чином В. Є. Чиркін поняття публічної влади та її реальність пов'язує зі здійсненням управлінського процесу. У цьому його позиція близька до позиції Р. М. Усманової, яка розглядає управління як зовнішній прояв влади, пов'язаний з організаційними засобами та певними методами здійснення влади.

Разом з тим вказаний зв'язок влади та управління розкривається неповно, лише вказівкою на форми здійснення публічної влади, без визначення змісту цього процесу, організаційних форм і методів здійснення влади.

З цієї точки зору більш повно характеризує соціальне управління О. І. Ющик, який зазначає, що "управління здійснювалося в суспільстві із самого початку як дещо двоїсте, як діяльність, у якій втілюється сила суб'єкта, що є одночасно і власною об'єд-

наною силою членів первісного колективу, і чужою для них владною силою, яка панує над ними, підкоряє індивідуальну волю кожного з них загальноколективній волі. Як діяльність власної об'єднаної сили індивідів (сили власності) управління являє собою особливий вид праці, позитивну самодіяльність... Змістом вказаної самодіяльності є упорядкування трудової самодіяльності індивідів у процесі суспільного виробництва на основі утвердження єдності індивідуальних інтересів". Цю позитивну упорядковуючу самодіяльність індивідів автор називає "самоуправління". З іншого боку, вказує автор, "як втілення чужої владної сили, що панує над трудящими індивідами, управління являло собою діяльність особливої сили, яка протистояла окремим індивідуальним силам членів колективу, представляючи концентровану негативну самодіяльність індивідів, змістом якої є упорядкування їх трудової самодіяльності на основі заперечення відмінності особливих інтересів даних індивідів". Цю негативну самодіяльність членів первісного колективу він називає "владарювання (авторитет)" [20, с. 102].

На перших етапах історії людства в суспільстві ще не існувало окремої верстви владарюючих, які нав'язали б людському суспільству свої закони життєдіяльності. Запровадження нових суспільних інститутів, нових правил і порядку управління в первісному суспільстві було справою самого суспільства в особі загальних зборів його членів. Ті органи родової публічної влади (вожді, ради старійшин тощо), які існували в цьому суспільстві, забезпечували головним чином існування наявних суспільних інститутів і підтримання встановленого в ньому суспільного порядку.

З виникненням відносин приватної власності "суспільна влада набуває політичного характеру. Суб'єктом політичної влади стає панівна верства або суспільний клас, який реалізує свою владу через ряд класових організацій (носіїв політичної влади), головною з яких стає держава. Лише на основі державної влади утверджується реальна політична влада тієї чи іншої суспільної верстви.

Державна влада, – відзначає і М. О. Теплюк, – є способом реалізації політичної влади" [21, с. 6–7]. Критикуючи висловлені в літературі точки зору щодо природи державної влади, він зауважує, що "не всяка загальносуспільна влада має політичний характер, але всяка політична влада прагне набути публічної форми, виступати, найперше, як державна влада. Це відбувається тому, що політична влада, належить лише певній частині соціально розшарованого суспільства і тому не може виконати функцію управління ним у загальносуспільних інтересах".

Іманентною функцією публічної влади є, як стверджує автор, виконання "загальних справ", зумовлених інтересами суспільства як цілісності. Публічна влада, зазначає він, є необхідним способом реалізації загальних інтересів усіх членів суспільства, незалежно від їх соціального становища. Разом з тим, вказує далі М. О. Теплюк, публічна влада в сучасному суспільстві має суто політичний характер; тому будь-який апарат публічної влади, зрештою, реалізує владу суб'єкта політичної влади, а загальні інтереси реалізуються публічною владою лише тією мірою, якою вони збігаються з інтересами останнього. При цьому прагнення політичної влади набути публічної форми виявляє себе не лише на рівні суспільства в цілому, а й на рівні територіальних складових країни.

Публічна форма політичної влади забезпечує стійкість влади панівної верстви шляхом легітимації (ідеологічної, структурної, персональної) влади, завдяки якій (легітимації) реалізація політичної влади спирається на її визнання більшістю суспільства. Процесу легітимації політичної влади слугують політичні партії як організації, що формують політичну волю певних класів і забезпечують її втілення в діяльності публічно-владних інститутів.

Конституювання політичної влади якоїсь окремої частини суспільства як публічної влади дає можливість використовувати монополію публічної влади на застосування примусу до членів суспільства від імені всього суспільства. Основними формами здійснення публічної влади в сучасному демократичному суспільстві М. О. Теплюк називає державну та муніципальну або комунальну владу (владу місцевого самоврядування) [21, с. 7].

Характеризуючи конституційно-правові проблеми організації публічної влади в Україні, автор дійшов висновку, що публічна влада – це безпосередньо суспільна влада, яку здійснюють в інтересах підвладних органів чи організацій, що уособлюють суспільну владу, уповноважені останніми на реалізацію соціального управління [21, с. 20].

Враховуючи це, публічна влада залежно від критеріїв поділяється на різні види і форми, але їх об'єднує те, що реалізація будь-якої публічної влади здійснюється через соціальне управління.

Зауважимо, що приблизно в такому самому розумінні розглядає феномен публічної влади А. Р. Крусян, зазначаючи: "Влада, що поширюється на всіх членів суспільства ("publicum"), а не на окрему особу, що володіє такою властивістю, як загальність, має суспільний характер, тобто є публічною" [22, с. 15]. Публічна влада здійснюється не тільки державою, а й іншими недержавними самоврядними системами. Державна влада та самоврядна (муніципальна) влада є різно-

видами публічної влади й у своїй сукупності є публічною владою [23, с. 81].

На думку О. В. Батанова, в основу сучасного вчення про публічну владу варто покласти ідею щодо форм, видів та рівнів публічної влади, зокрема наявності її трьох форм (безпосереднє народовладдя, народне представництво, непередставницькі форми функціонування публічної влади, або так зване "професійне владарювання"), трьох видів (публічна влада Українського народу, державна влада та муніципальна влада) та трьох рівнів її здійснення (загальнодержавна, регіональна та локальна) [24, с. 10].

Варто зазначити, що, характеризуючи державне управління як один із видів соціального управління, О. І. Ющик наголошував, що здійснення державного управління, державних функцій "пов'язується з правовою формою, яка є дійсною формою діяльності державного апарату. Це означає, що держава тільки на основі права функціонує як дійсна публічна влада, оскільки діяльність державного апарату, охоплена правовою формою, утворює дещо цілісне, деяку єдність, цементується в певну тотальність, котра як субстанція несе в собі владну міць держави. Цим моментом єдності є нормативність як спосіб координації названих діяльностей, що здійснюється у співвідношенні діяльностей окремих представників державного апарату з їх єдністю, з підпорядкуванням цих діяльностей принципу законності, втіленням чого стає юридичний закон. Відтак, державний апарат фігурує перед нами як єдиний суб'єкт державного управління, мета діяльності якого має загальне визначення, якому підпорядковуються конкретне визначення цілі діяльності окремих представників зазначеного апарату. Це загальне визначення цілі діяльності державного апарату – врегульований законом, тобто правовий стан існуючого суспільства як об'єкта державного управління – правопорядок [20, с. 17].

На наш погляд, ці висновки щодо державного управління можуть бути використані для поглиблення розуміння соціального управління загалом. Адже не тільки державне управління, а й соціальне управління не може здійснюватися без нормативного регулювання поведінки людей, оскільки також ґрунтується на певних суспільних законах, спрямоване на встановлення певного суспільного порядку. Крім того, якщо виходити з того, що право існувало до виникнення держави, то є підстави вважати, що соціальне управління із самого початку здійснювалося в правовій формі і що воно було спрямоване на встановлення та підтримання певного правового порядку в суспільстві.

IV. Висновки

У результаті дослідження наукових підходів до розуміння сутності публічної влади та

поділяючи викладене вище розуміння поняття влади та публічної влади як безпосередньої основи соціального управління, вважаємо, що публічну владу слід розглядати як суспільне співвідношення панування-підкорення між суб'єктами, що реалізується в процесі соціального управління у формах самоуправління та владарювання.

Враховуючи сукупність кваліфікуючих ознак публічну владу за змістом слід розуміти як масову соціальну легітимну владу, що реалізується на основі принципу представництва і ґрунтується на довірі людей та здійснюється на благо суспільства.

Залежно від критеріїв публічна влада поділяється на різні види і форми, але їх об'єднує те, що реалізація будь-якої публічної влади здійснюється через соціальне управління. Основними формами здійснення публічної влади в сучасному демократичному суспільстві є державна влада та влада місцевого самоврядування.

Список використаної літератури

1. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.]. – Київ : Укр. енцикл., 1998. – Т. 5: П–С. – С. 196.
2. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : учебник для юрид. вузов и факультетов : в 4 т. / [рук. авт. коллект. и отв. ред. Б. А. Страшун]. – Москва, 1993. – Т. 1. – 245 с.
3. Григорян Л. А. Народовластие в СССР / Л. А. Григорян. – Москва, 1972. – 186 с.
4. Байтин М. И. Государство и политическая власть / М. И. Байтин. – Саратов, 1972. – 239 с.
2. Каск Л. И. О признаках государства / Л. И. Каск // Правоведение. – 1963. – № 1. – С. 26–37.
3. Сиренко В. Ф. Проблемы интереса в государственном управлении / В. Ф. Сиренко. – Киев, 1980. – 180 с.
4. Ким А. И. Государственная власть и народное представительство в СССР / А. И. Ким. – Томск, 1975. – 216 с.
5. Минаков П. А. Публичная власть: политологический аспект : монография / П. А. Минаков. – Уфа, 2008. – 200 с.
6. Халипов В. Ф. Власть. Основы кратологии / В. Ф. Халипов. – Москва, 1995. – 300 с.
7. Югов А. А. Правовые основы публичной власти в Российской Федерации : монография / А. А. Югов. – Екатеринбург, 1999. – 124 с.
8. Усманова Р. М. О соотношении понятий публичное регулирование, публичное управление и публичная власть [Электронный ресурс] / Р. М. Усманова // Общество: политика, экономика, право. – 2001. – № 3. – Режим доступа: <http://dom-hors.ru/issue/pep/2011-3/usmanova.pdf>.

9. Азовкин И. А. Демократический характер государственной власти в СССР и механизм ее осуществления / И. А. Азовкин // Советское государство и право. – 1968. – № 9. – С. 11–16.
10. Чиркин В. Е. Публичная власть / В. Е. Чиркин. – Москва, 2005. – 175 с.
11. Кейзеров Н. М. Власть и авторитет. Критика буржуазных теорий / Н. М. Кейзеров. – Москва, 1973. – 264 с.
12. Горшенев В. М. Способы и организационные формы правового регулирования в социалистическом обществе / В. М. Горшенев. – Москва, 1972. – 258 с.
13. Иеринг Р. Цель в праве / Р. Иеринг. – Санкт-Петербург, 1881. – 412 с.
14. Скуратов Ю. И. Система социалистического самоуправления советского народа (проблемы конституционной теории и практики) / Ю. И. Скуратов. – Свердловск, 1987. – 224 с.
15. Степанов И. М. Советская государственная власть / И. М. Степанов. – Москва, 1970. – 123 с.
16. Югов А. А. Конституционные начала публичной власти: российское измерение / А. А. Югов // Российский юридический журнал. – 2005. – № 1. – С. 43–53.
17. Ющик О. І. Теоретичні основи законодавчого процесу : монографія / О. І. Ющик. – Київ : Парламентське вид-во, 2004. – 519 с.
18. Теплюк М. О. Конституційно-правові проблеми організації публічної влади в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 / М. О. Теплюк ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2008. – 20 с.
19. Крусян А. Р. Взаимодействие местных органов исполнительной власти и органов местного самоуправления в Украине : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / А. Р. Крусян. – Одесса, 1999. – 250 с.
20. Бальцій Ю. Ю. Правовий статус міського голови в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Ю. Ю. Бальцій. – Одеса, 2006. – 210 с.
21. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні: конституційно-правові проблеми організації та функціонування : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.02 / Олександр Васильович Батанов. – Київ, 2011. – 39 с.

Стаття надійшла до редакції 11.06.2015.

Максакова Р. Н. Публичная власть: понятие, признаки, формы

В статье проведен анализ различных научных подходов к определению природы и содержания публичной власти в целях унификации этих подходов к пониманию сущности публичной власти, определению ее понятия, признаков и основных форм. Предложено авторское понимание публичной власти и акцентировано внимание на основных признаках, которые раскрывают ее содержание. Обращается внимание, что в зависимости от критериев публичная власть делится на различные виды и формы, но их объединяет то, что реализация любой публичной власти осуществляется через социальное управление. Указаны основные формы осуществления публичной власти в современном демократическом обществе.

Ключевые слова: власть, власть местного самоуправления, государственная власть, публичная власть, социальная власть, общественная власть, управление.

Maksakova R. Public Authority: Concept, Signs, Forms

The article analyzed the various scientific approaches to determining the nature and content of the public authorities in order to standardize these approaches to understanding the essence of public power, the definition of its concepts, characteristics and basic forms. Attention is drawn to the fact that the analysis of different approaches to the understanding of power – for all of them is the general view of power as a means of domination of one power over another (the power of nature over man, the power of man over nature, the power of man over man). If we talk about power in society, it is a way of conquering (subordination) of human behavior or the forces of nature or other people.

The author's understanding of the public authorities, and emphasize the main features that reveal its contents.

The study presented scientific approaches to understanding the essence of public power and sharing set out in the understanding of the concept of power and public authority as a direct foundation of social management, the author proposes to consider public power as a social relation of domination and subordination between entities realized in the process of social management in the forms of government and reign. The work is supported by earlier position of scientists as to what the totality of aggravating circumstances on the content of public authority must be understood as a mass social legitimate power is realized on the basis of missions and based on the trust of the people and is carried out for the benefit of society. The author points out that according to the criteria of the public power is divided into a variety of shapes and forms, but they are united by the fact that the implementation of any public power through social management. It indicates the main form of exercise of public authority in a modern democratic society.

Key words: power, the power of local self-government, public power, social power, social power, control.